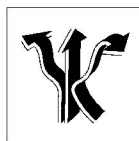

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

МАУП

Кафедра іноземної філології та перекладу

Затверджую:

Директор ННІПСН

_____ Раєвська Я.М.

“__29__” _____ серпня _____ 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри

Іноземної філології та перекладу

Протокол № 1 від 29.08.2024 р.

Завідувач кафедри _____ І. С. Бахов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Порівняльна лексикологія англійської та української мови

спеціальності: _____ 035 Філологія _____
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня _____ перший (бакалаврський) рівень
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: _____ 035 Філологія _____
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації: 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно),
перша англійська
(за наявності) _____ (назва спеціалізації)

Розробник (-и) силабусу навчальної дисципліни: Бахов Іван Степанович , доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу.

Викладач: Шестопалова Ірина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу
Протокол № 1 від 29.08.2024 р.

Завідувач кафедри _____ І. С. Бахов
(підпис)

Силабус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми
035 Філологія
(назва освітньої програми)
29.08.2024р.

Керівник (гарант) освітньої програми _____
(підпис)

Силабус перевірено
(дата)

Заступник директора _____ Т.В. Нич
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра іноземної філології та перекладу**

Назва дисципліни	Порівняльна лексикологія англійської та української мови
Викладач (-і)	Шестопалова Ірина Олександрівна
Портфоліо викладача (-ів)	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-inozemnih-mov.html
Контактний тел.	+ 380-(97)-658-86-14
E-mail:	
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-inozemnih-mov/robochi-navchalni-programi2.html
Консультації	Понеділок 10:00-11:30

1. Коротка анотація до дисципліни.

Навчання студентів англійської мови з опорою на українську мову стає потребою часу та невід'ємною складовою дидактики перекладацьких відділень вищих учбових закладів. Порівняльна лексикологія сприяє системному засвоєнню англійської та української мов та подоланню бар'єрів міжкультурної комунікації. Опанування курсу зіставної лексикології передбачає удосконалення розуміння студентами лексичних явищ у зіставленні мовних універсалій, базових понять дисципліни, виявлення типологічних ознак у лексичних системах порівнювальних мов та вдосконалення навичок володіння словниковим запасом англійської мови.

Мета: закласти студентам теоретичні основи розуміння мови як інтегрованої сигніфікативної одиниці, що розвивається, зокрема принципів організації та функціонування лексичних систем англійської та української мов у зіставленні.

Завдання:

- ознайомити студентів з категоріальним апаратом та ввести в курс основних понять дисципліни;
- розширити знання студентів про основні напрями досліджень в галузі лексикологічних студій;
- навчити студентів розпізнавати аломофні та ізоморфні риси у лексичних системах англійської та української мов;
- домогтися від студентів вміння виявити спільні та відмінні явища лексичних систем англійської та української мов у зіставленні на семасіологічному зрізі.

Академічна доброчесність. У своїй діяльності з реалізації державної політики у сфері якості освіти дотримуватись зазначених в «Кодексі академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» основних принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

2. Завдання:

- сформувати уявлення про роль і місце академічної доброчесності у науковій і освітній діяльності;

- ознайомити аспірантів із нормативно-правовою базою з проблем дотримання норм академічної доброчесності;
- сформувати уміння застосовувати отримані знання зі сфери академічної доброчесності у науково-дослідній роботі;
- сприяти формуванню навичок коректної роботи з джерелами інформації та адекватного покликання на них у процесі наукового дослідження;
- надати інформацію про механізми контролю за дотриманням принципів та правил академічної культури й чесності.

3. Формат курсу: очний (offline)

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

У результаті вивчення дисципліни бакалавр повинен набути такі компетентності:

Загальні компетентності

1. Соціокультурна компетентність:

- розуміти роль культури, науки в розвитку цивілізації, їх співвідношення і пов'язаних з ними сучасних соціальних і етичних проблем, цінності наукової раціональності та її історичних типів, знати структуру, форми і методи наукового пізнання, їх еволюцію;
- знати форми і типи культур, основні культурно-історичні світові центри і регіони, закономірності їх функціонування і розвитку, знати історію культури України, її місце в світовій культурі і цивілізації;
- бути обізнаним у найважливіших галузях і етапах розвитку гуманітарного і соціально-економічного знання, основних наукових школах, напрямках, концепціях, джерелах гуманітарного знання і видах роботи з ними; вміти аналізувати в загальних рисах основні економічні події в своїй країні і за її межами, знаходити і використовувати інформацію, необхідну для орієнтування в основних поточних проблемах економіки; знати права і свободи людини і громадянина, вміти їх реалізувати у різних сферах життя, знати Конституцію України
- мати уявлення про наукові, філософські і релігійні картини світу, сутність призначення і сенс життя людини, про різноманітність людського пізнання, співвідношення істини і помилки, безвір'я і віри, раціонального та ірраціонального в людській уяві, особливості функціонування знання в сучасному суспільстві, про естетичні цінності, їх значення в творчості і повсякденному житті, вміти орієнтуватися в них; сприймати і розуміти різні жанри мистецтва (художню літературу, живопис, музику).

2. Інформаційна компетентність:

- вміти користуватися сучасними інформаційними технологіями; вільно орієнтуватися у стрімкому потоці наукової інформації, вести особистий науковий пошук за допомогою різних інформаційних систем; вміти користуватися електронними носіями для ведення навчальної документації середньої та старшої школи; бути обізнаним та вміти вільно користуватися інформаційними системами: бібліотеками, каталогами, архівами, локальними та глобальними мережами для ефективного пошуку та структурування інформації.

3. Комунікативна компетентність:

- знаходити засоби виражати особисте ставлення учителя-гуманіста до культурно-естетичних проблем; - вміти виражати і обґрунтовувати свою позицію з питань, які стосуються до історичного минулого; сензитивність до можливостей адаптації

матеріалу відповідно до умов загальноосвітніх навчальних закладів; уміння застосовувати різні методичні ситуації в залежності від навчального контексту;

- уміти в практичній діяльності застосовувати знання етикету і дотримання етики ділового спілкування; вільно володіти українською мовою як державною і як мовою професійного та повсякденного спілкування з учнями, іноземними мовами; використовувати вербальні і позамовні засоби комунікації, техніки взаємодії в комунікаційних актах зі школярами, батьками, колегами, адміністрацією школи.

Фахові компетентності

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

- здатність використовувати в професійній діяльності технічного перекладача знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;
- здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди англійської та другої німецької мов, описувати соціолінгвальну ситуацію, пристосовувати свою мовленнєву поведінку до соціально-культурних особливостей країни, з представниками якої ведеться діалог.
- вміти організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- вміти характеризувати діалектні та соціальні різновиди англійської і другої німецької мов, описувати соціолінгвальну ситуацію;
- вміти аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

5. Тривалість курсу. 90 годин / 3 кредити ECTS.

6. Статус дисципліни: *обов'язкова*

7. Пререквізити: Курс « Порівняльна лексикологія англійської та української мови» тісно пов'язаний із проблематикою інших дисциплін, знання яких необхідно здобувачам для вивчення курсу.

8. Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Кількість годин		
		ауд		сам
		лк	пз	
1	Поняття про лексику та лексикологію, лексична система англійської мови. Парадигми та синтагми.	2	1	4
2	Слово в лексичній системі, сутність слова як лексичної одиниці. Аналіз словарного складу мов.	2	1	4
3	Лексичне значення слова та поняття. Типи лексичних значень слів.	4	1	6
4	Поняття про морфему. Типи морфем. Аналіз морфем англійської та української мов.	2	1	6
5	Словотворення. Типи словотворення. Морфологічний аналіз слів.	2	1	6
6	Слова однозначні та багатозначні. Семантичний аналіз багатозначних слів. Типи переносу значень. Аналіз лексики.	2	1	6
7	Поняття про лексику та лексикологію, лексична система англійської мови. Парадигми та синтагми.	2	2	6

8	Слово в лексичній системі, сутність слова як лексичної одиниці. Аналіз словарного складу мов.	4	2	8
9	Лексичне значення слова та поняття. Типи лексичних значень слів.	4	2	8
	Разом	24	12	54

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

Тема 1 Вступ. Предмет та завдання порівняльної лексикології [1, 2, 4, 12]. Предмет, завдання та розділи порівняльної лексикології.

Практичне заняття 1

Тема С 2 Структурні методи дослідження лексики

Тема 3 Слово як одиниця мови. Значення слова [2, 3, 4, 10].

Проблема визначення слова. Типи й види значень. Внутрішня форма слова.

Морфологічна та словотвірна структури слова.

Практичне заняття 2

Тема С 4 Типи слів в лексичній системі української та англійської мов

Тема 5 Словотрив [1, 3, 4].

Основні поняття словотвору. Ленійні й нелінійні моделі словотвору. Синтаксичний та семантичний словотвір.

Практичне заняття 3

Тема 6 Семасіологія. Системні відношення у лексиці порівнювальних мов [1, 3, 9].

Семантичні процеси. Поняття полісемії. Полісемія як синхронне явище. Полісемія в діяхронічному аспекті. Потяття й типи омонімів. Основні ознаки синонімічності слів, типи синонімів. Поняття антонімії та типи антонімів. Паронімія та паронімазія.

Практичне заняття 4

МОДУЛЬ 2

Тема 7 Неологізми [2, 3, 4, 9].

Формування та функціонування неологізмів в англійській та українській мовах. Нові тенденції в утворенні неологізмів.

Практичне заняття 5

Тема 8 Етимологія [1, 2, 4, 8].

Індоевропейська лексика у системі порівнювальних мов. Запозичення. Явище повної та часткової асиміляції. Семантична асиміляція. Інтернаціоналізми та псевдоінтернаціоналізми.

Практичне заняття 6

Тема 9 Фразеологічний фонд словникового складу англійської та української мов [1, 2, 3, 5].

Поняття фразеологічної одиниці. Типи фразеологічних одиниць. Стійкість та варіативність фразеологізмів. Основні способи й особливості перекладу фразеологічних одиниць.

Практичне заняття 7

Тема 10 Функціонально-стилістична диференціація лексики [2, 3, 4, 13].

Книжна й розмовна лексика. Терміни й термінологія. Поетична лексика. Сленг.

Практичне заняття 8

9. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

10. Політика курсу:

- Відвідування занять є обов'язковою складовою оцінювання, за яку нараховуються бали;
- Усі завдання курсу повинні бути виконані та подані своєчасно;
- Порушення термінів без поважних виправдань призводить до зниження оцінки (75% від можливої максимальної кількості балів);
- Отримати додатковий кредит за пропущені заняття можна під час виконання індивідуальних завдань за консультацією викладача;
- Курс передбачає засвоєння та дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах;
- Доповіді та презентації мають бути оригінальними та виконаними самостійно, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

11. Зміст дисципліни: Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин (див. навчально-методичну карту дисципліни в додатку):

- Змістовий модуль 1 « »;
- Змістовий модуль 2 « ».

12. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації**.

При викладанні **лекційного матеріалу** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як проблемні лекції, лекції-візуалізації.

Проблемна лекція забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу студентів до найбільш важливих проблематичних питань з відповідної теми, визначаючи у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу та спонукаючи слухачів до критичного та самостійного мислення, до осмислення всіх наявних аргументів «за» та «проти», до формування та обґрунтування власної позиції.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу за допомогою технічних засобів навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні **семінарських занять** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-от: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опонуванням, групові проекти та кейс-завдання, а також ігрові командні змагання (TGT).

Студенти опрацьовують інформацію та проводять наукові дослідження самостійно, у свій вільний час, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек (див. *рекомендовану літературу*), під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально, моделюють поведінку у конкретних ситуаціях, пов'язаних з проведенням наукових досліджень, апробацією та публікацією їх результатів, підготовкою, виконанням і захистом магістерських робіт.

13. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності аспіранта	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	12	12
Відвідування семінарських занять	1	1	1	9	9
Робота на семінарському занятті	10	1	10	9	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом	-	-	44	-	151
Максимальна кількість балів:					225
225:100=2,25. Бакалавр набрав Х балів; Розрахунок: Х:2,25 = загальна кількість балів.					-

14. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота аспірантів передбачає:

I. Підготовку до практичних занять:

Пошук додаткових джерел інформації по темі практичного заняття в друкованому вигляді (монографії, науково-популярні видання, наукові та популярні статті) – в бібліотеках та в електронному вигляді – в мережі INTERNET та на електронних носіях (CD,DVD).

Розширення кола використовуваних джерел: використання науково популярних фільмів, телепередач, аудіо записів, художніх фільмів – з обов'язковим записом на електронні носії та анотуванням щодо змісту і можливостей використання.

Складання конспектів (з дотриманням правил конспектування та чіткими посиланнями на літературу), структурних схем по темі практичного заняття.

II. Опрацювання тих питань теми, що не висвітлювалися в лекціях та не опрацьовувалися на практичних заняттях.

у формі детального конспекту першоджерела чи реферативного повідомлення, що містить аналіз ступеня висвітлення певного питання в підручниках та наукових дослідженнях.

III. Оформлення лабораторно-практичних робіт, особливо теоретичне обґрунтування психічних явищ, що виступають об'єктом дослідження.

Критерії оцінювання самостійної роботи бакалаврів.

Самостійна робота з кожної теми за робочою навчальною програмою оцінюється у сумі в діапазоні від 0 до 10 балів.

Де 10 балів, це коли робота аспірантом виконана в повному обсязі,

9 балів – якщо допускаються незначні помилки,

8 балів – якщо робота виконана майже на 90% від загального обсягу,

7 балів - обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу,

6 балів – коли аспірант виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу,

5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу,

4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу,

3 бали - складає від 20% до 39% від загального обсягу,

2 бали - обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу,

1 бал - в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу.

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Бакалаврам пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

- Із вибором однієї правильної відповіді;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
- Завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання:

- виконання тестових завдань – максимум 25 балів.
-

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Екзамен.

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни Порівняльна лексикологія англійської та української мови оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності бакалаврів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Реферативні дослідження та есе, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА (в балах) = результати поточної роботи + результати екзамену.

17. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

Тест 1

I. State if the following statements are true or false:

1. Onomatopoeic words are those that resemble the sounds of nature.
2. Ukrainian abounds in suffixes of diminutive, hypocoristic, augmentative and derogatory meanings.
3. Homographs in Ukrainian are morphemic, while they are syntactical in English.
4. Paronymic words in English and Ukrainian have different denotata, though they are close in meanings.
5. Neologisms replenish the bookish layer of the language vocabulary.

(1 point for each correct answer; total 10)

II. Give the proper term to the following definitions:

1. A word that has more than one meanings.
2. A compound word in which neither of the components dominates the other, both are structurally and semantically independent.
3. The method of merging parts of words into one new word.
4. Words which are kindred both in the sound form and meaning and therefore liable to be mixed up, but are different in meaning and usage.
5. The study of signs and languages in general, including all sorts of codes.
6. A type of motivation based on the association of a given meaning with a given group of sounds.

(5 points for each correct answer; total 30)

III. Write per five neologisms functioning in English and Ukrainian.

(3 points for each correct answer; total 30)

IV. Supply per hyponym to each of the following hyperonyms:

- a) wild animals,
- b) managerial personnel,
- c) educational establishments,
- d) winter sports,

- e) substance nouns;
- f) національне вбрання,
- g) жанри образотворчого мистецтва,
- h) фразеологічні вирази,
- i) дієслова першої дієвідміни української мови,
- j) германські племена.

(2 points for each correct answer; total 20)

V. Do your practical test:

1. Find the words with free root morphemes:
 - a) teacher; покрикувати;
 - b) power; ваговий;
 - c) gentle; гречно;
 - d) irresponsible; білий.
2. Find slang words:
 - a) chick (girl); бакси;
 - b) sonny; донюся;
 - c) idle; риба;
 - d) methinks; прийдешній.
3. Indicate the line where the words have no prefixal morphemes:
 - a) mistake; обвуглити;
 - b) mystery; принтер;
 - c) abnormally; нещастя;
 - d) endear; об'їдки.
4. Find words that are barbaric in English and Ukrainian:
 - a) karaoke; де факто;
 - b) encyclopedia; Європа;
 - c) thee; милосердіє;
 - d) nay; небеса;
5. Find onomatopoeic words:
 - a) long; лагідний;
 - b) sh-sh; хлюп;
 - c) panda; фейхоа;
 - d) juvenile; спора.
6. Find the coordinative compounds:
 - a) stone-deaf; снопов'язальниця;
 - b) secretary-stenographer; лісостеп;
 - c) walkie-talkie; чорно-чорнісінько;
 - d) helter-skelter; самокритика;
7. Find the case of abbreviations:
 - a) lab; пром. (промисловість)
 - b) TV; COT; c) phone; Нора (Елеонора);
 - c) fax, універ.
8. What cases are the following words "Геркулес, Samson":
 - a) euphemisms;
 - b) hybrids;
 - c) eponyms;
 - d) similes.
9. Find words with international prefixes:
 - a) transcontinental; проєвропейський;
 - b) misplace; одвічний;

c) overtime; велелюдний;

d) immature; прочинений.

10. The aptness of a word to appear in specific syntactic structures is termed:

a) lexical valency;

b) grammatical valency;

c) collocation;

d) transposition.

e) (1 point for each correct answer; total 10)

18. Шкала відповідності оцінок

10. Інша відповідність одиниць			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Antrushina Y. B. Contrastive Typology / Y. B. Antrushina. – Высшая школа, 1995. – 235 с.

2. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Посібник для перекладацьких відділень вузів / Л. Г. Верба. – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 160 с.

3. Korunets I. V. Contrastive Typology of the English and Ukrainian languages / I. V. Korunets. – Вінниця: Nova Knyha publishers, 2003. – 464 с.

4. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства: підручник / М. П. Кочерган. – К.: Видавничий центр Академія, 2006. – 424 с.